EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

28. veebruar 2008 *

Kohtuasjas C-446/06,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleven'i (Madalmaad) 13. oktoobri 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. oktoobril 2006, menetluses

A. G. Winkel

versus

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud U. Lõhmus, J. N. Cunha Rodrigues, A. Ó Caoimh ja P. Lindh (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades märkusi, mille esitasid:

– A. G. Winkel, kes esindas end ise,

– Madalmaade valitsus, esindajad: H. G. Sevenster ja C. M. Wissels,

– Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja A.-L. During,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: F. Erlbacher ja M. van Heezik,

olles 6. detsembri 2007. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsustaotlus käsitleb nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1254/1999 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 160, lk 21; ELT eriväljaanne 03/25, lk 339), muudetud nõukogu 23. juuli 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1512/2001 (EÜT L 201, lk 1: edaspidi „määrus nr 1254/1999"), artikli 3 punkti f tõlgendamist.

2 See taotlus esitati vaidluses A. G. Winkeli ja Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit'i (põllumajanduse, looduse ja toidukvaliteedi minister, edaspidi „põllumajandusminister") vahel seoses viimase keeldumisega määrata talle ammlehma eest lisatasu teatud lehmadele, kuna need ei vastanud siseriiklikes õigusnormides kehtestatud tingimustele.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

Määrus nr 1254/1999

3 Määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktid f ja g määratlevad mõisted „ammlehm" ja „mullikas" järgmiselt:

„f) *ammlehm* – lihalehm või lihatõuga ristamisel saadud lehm, kes kuulub lihatootmiseks peetavate vasikatega samasse karja;

g) *mullikas* – vähemalt kaheksakuune poegimata emasveis.”

4 Määruse nr 1254/1999 artikli 6 lõike 2 esimene ja viies lõik ning lõiked 3 ja 7 sätestavad järgmist:

„2. Lisatasu ammlehma eest määratakse igale tootjale:

[…]

tingimusel et ta peab alates taotluse esitamise päevast vähemalt kuue järjestikuse kuu jooksul sellist arvu loomi, mis ammlehmade puhul vastab vähemalt 60%-le ning mullikate puhul vähemalt 40%-le loomade arvust, kelle eest on lisatasu taotletud.

[…]

[…] abikõlblike loomade arvu kindlaksmääramisel tehakse kindlaks lehmade kuulumine kas ammlehma- või lüpsikarja vastavalt abisaaja individuaalsele piimakvoodile,

mis on määratletud nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1255/1999 (piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta) [EÜT L 160, lk 48; ELT eriväljaanne 03/25, lk 366] artikli 16 lõikes 3, ning keskmisele piimaannile.

3. Tootjate õigust lisatasule piiratakse artiklis 7 määratletud individuaalülemmääraga.

[…]

7. Komisjon võtab käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad, eriti artiklis 3 nimetatud ammlehma mõistet käsitlevad eeskirjad vastu ning määrab kindlaks keskmise piimaanni artiklis 43 sätestatud korras."

Määrus (EÜ) nr 2342/1999

5 Komisjoni 28. oktoobri 1999. aasta määrus (EÜ) nr 2342/1999, millega kehtestatakse veise- ja vasikalihaturu ühist korraldust käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 1254/1999 üksikasjalikud rakenduseeskirjad lisatasukavade kohta (EÜT L 281, lk 30; ELT eriväljaanne 03/26, lk 396; edaspidi „rakendusmäärus"), täpsustab artiklis 14 mõiste „lihalehmad":

„Käesoleva määruse I lisas nimetatud veisetõugude hulka kuuluvaid lehmi ei peeta määruse (EÜ) nr 1254/1999 artikli 3 punktis f ja […] osutatud lihalehmadeks."

6 Selle määruse artikli 45 kohaselt võtavad liikmesriigid vastu kõik vajalikud meetmed, et tagada käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine.

Määrus (EÜ) nr 2419/2001

7 Komisjoni 11. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2419/2001, millega sätestatakse nõukogu määrusega (EMÜ) nr 3508/92 kehtestatud teatavate ühenduse toetuskavade ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 327, lk 11; ELT eriväljaanne 03/34, lk 308), näeb artiklis 38 ette taotletud toetuste vähendamise või koguni väljaarvamise, kui kontrollide käigus ilmnevad eeskirjade eiramised toetusetaotlustes.

8 Selle määruse artikkel 41 võimaldab siiski arvestada põllumajandusettevõtjast sõltumatute asjaoludega, näiteks looma surm haiguse tagajärjel või õnnetuse tagajärjel, mille eest ei saa loomapidajat vastutavaks pidada. Sama määruse artikkel 48 näeb lisaks ette vääramatu jõu ja erandlike asjaolude arvestamise.

Siseriiklik õigus

9 Loomade kohta antavaid ühenduse lisatasusid käsitlev määrus (Regeling dierlijke EG-premies), mida on muudetud 30. juuli 2002. aasta otsusega (Staatscourant 2002, nr 143, lk 10; edaspidi „Madalmaade määrus"), defineerib mõiste „ammlehm" artikli 1 punktis p identse sõnastusega, mis on antud määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktis f.

10 Vastavalt Madalmaade määruse artikli 6 lõike 1 punktile d, mis kehtis kuni 2. juunini 2003, antakse tootjale lisatasu ainult siis, kui ammlehm on asjaomasel aastal poeginud vähemalt ühel korral ja kui vasikas jäetakse pärast sündi karja juurde vähemalt neljaks kuuks.

11 Alates 2. juunist 2003 muudeti Madalmaade määruse artikli 6 lõike 1 punkti d järgmiselt:

„Lisatasu antakse tootjale ainult siis, kui ammlehmad on poeginud vähemalt ühel korral ajavahemiku jooksul, mis algab 20 kuud enne asjaomase taotluse esitamise perioodi alguse kuupäeva ja lõpeb 4 kuu jooksul pärast seda kuupäeva, ja kui vasikad jäetakse pärast sündi karja juurde vähemalt neljaks kuuks."

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

12 A. G. Winkel esitas 2002. ja 2003. aasta eest lisatasutaotluse seitsme ammlehma kohta.

13 2002. aasta osas rahuldas põllumajandusminister esiteks A. G. Winkeli taotluse ja maksis talle ligi 1300 eurot ja muutis seejärel oma otsust, nõudes selle summa tagastamist põhjusel, et neli asjaomast lehma ei olnud oma vasikat imetanud vähemalt neli kuud pärast vasika sündi. Põllumajandusminister keeldus A. G. Winkelile ka sisse-

tulekutoetuse maksmisest summas ligi 900 eurot, mis vastas 2003.–2005. aasta eest saadavale lisatasule, vastavalt määruse nr 2319/2001 artiklile 38.

14 2003. aasta osas määras põllumajandusminister A. G. Winkelile lisatasu kuue ammlehma eest summas ligi 1100 eurot. Lisatasu keelduti andmast ühe lehma eest, kuna see ei olnud imetanud oma vasikat nelja kuu vältel pärast vasika sündi.

15 A. G. Winkel esitas kaebuse 2002. aasta lisatasu tagasimaksmise taotluse peale, sama aasta eest sissetulekutoetuse maksmisest keeldumise peale ja 2003. aasta eest ühe lehma osas lisatasutaotluse rahuldamata jätmise peale. Põllumajandusminister jättis need kaebused 26. oktoobri 2004. aasta otsusega rahuldamata ja A. G. Winkel esitas selle otsuse peale hagi College van Beroep voor het bedrijfslevenisse.

16 See kohus märgib, et põllumajandusminister esitas kohtule kaks dokumenti. Esimene on komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi 16. detsembri 1999. aasta selgitav märkus, mille kohaselt ammlehmade vasikad peavad viibima oma ema juures, välja arvatud erandlike asjaolude korral.

17 Teine dokument on sama peadirektoraadi 3. juuni 2002. aasta aruanne, milles mainitakse ära Madalmaade ametiasutuste teostatud kontrollid pärast seda, kui komisjoni talitused olid kontrolli teostanud. Seal märgitakse, et ligi 25% 2000. aastal sündinud vasikatest, kes kuulusid vasikate pidamiseks mõeldud karjadesse, olid karja juurest eemaldatud nelja kuu jooksul pärast sündi. Komisjoni talitused täpsustasid, et välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandlike asjaolude korral, peaks iga vasikas jääma keskmiselt neljaks kuuks pärast sündi oma ema juurde, et saaks määrata ammlehma lisatoetust.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib siiski, kas poegimissageduse ja imetamise kestuse kehtestamisel iga üksiku ammlehma kohta, mitte aga terve karja tasandil, ei kehtesta liikmesriik nõudeid, mis on vastuolus ühenduse õigusnormidega.

19 Neil kaalutlustel otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas õigusnormid, mis karjakasvatuse sektoris tavapärasele praktikale toetudes seavad ammlehmade eest makstava lisatasu saamise tingimuseks, et lehm on poeginud vähemalt ühel korral ajavahemiku jooksul, mis hakkab kulgema 20 kuud enne taotluse esitamise perioodi alguse kuupäeva ja lõpeb sellest kuupäevast nelja kuu möödumisel, ja et tema vasikas ei ole asjaomasest karjast eemaldatud nelja kuu jooksul pärast sündi, on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1254/1999 artikli 3 sissejuhatava lõigu ja punktiga f?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis milliste kriteeriumide alusel tuleb kindlaks teha, kas kari on mõeldud vasikate pidamiseks lihatootmise eesmärgil ja millised lehmad kuuluvad sellesse karja?”

Esimene küsimus

Esialgsed märkused

20 Toimikust ilmneb, et Madalmaades kehtivad tingimused ammlehma lisatoetuse saamiseks käsitlevad esiteks poegimissagedust ja teiseks imetamise kestust.

21 A. G. Winkeli kaebuse esemeks olevas ajavahemikus muutus tingimus poegimissageduse kohta. Kuni 2. juunini 2003 pidi ammlehmaks kvalifitseerimiseks lehm, kelle kohta lisatoetust taotleti, olema poeginud vähemalt korra asjaomase aasta jooksul. Alates 2. juunist 2003 piisas sellest, kui asjaomased lehmad on poeginud vähemalt korra kaheaastase perioodi jooksul.

22 Seevastu ei olnud imetamist käsitlev tingimus muutunud ning nägi ette, et vasikad peavad oma ema juurde jääma neli kuud pärast sündi.

23 Seega tuleb esimest küsimust mõista nii, et sellega soovitakse sisuliselt teada, kas määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktiga f on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis seab ammlehma lisatoetuse saamise õiguse sõltuvusse karjakasvatuse sektoris tavapärase praktikaga kooskõlas olevatest tingimustest, mis omakorda näevad ette esiteks teatud poegimissageduse ja teiseks selle, et ema peab oma vasikat imetama nelja kuu jooksul pärast vasika sündi.

Poolte märkused

24 A. G. Winkel ja komisjon väidavad, et määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktiga f on vastuolus Madalmaade määruses kehtestatud tingimused.

25 A. G. Winkel leiab, et nende tingimuste aluseks olev karjakasvatuse tavapärane praktika on ebamäärane ja varieeruv, nagu näitab poegimissagedust käsitleva tingimuse muudatus.

26 Komisjon leiab esiteks, et artikli 3 punktis f esinev määratlus on ammendav ja et liikmesriik ei saa lisada teisi tingimusi. Lisaks tuleb ammlehma tingimusele vastavust hinnata kogu karja suhtes tervikuna ja mitte iga lehma suhtes eraldi. Lõpuks takistavad sellised tingimused, nagu on kehtestatud Madalmaade määruses, arvestamast erandlikke asjaolusid, kui imetamise kestust või poegimissagedust ei järgitud.

27 Madalmaade ja Prantsuse valitsus esitavad vastupidise arvamuse.

28 Madalmaade valitsus märgib, et ta kehtestas asjaomased tingimused, eeskätt imetamise kestuse kohta, et võtta arvesse komisjoni talituste kriitikat pärast nende teostatud kontrolli. Lisaks märgib see valitsus, et imetamise tingimus ei takista kuidagi erandlike asjaolude arvesse võtmist, näiteks loomade erakorralist tapmist, mis tähendab vasika surma õnnetuse tagajärjel, vastavalt määruse nr 2419/2001 sätetele.

29 Prantsuse valitsus leiab, et ühenduse tasandil täpsuse puudumise korral võivad liikmesriigid määratleda lehma mõiste, kes kuulub karja, mis on mõeldud vasikate pidamiseks lihatootmise eesmärgil, kui nad järgivad ühenduse õigusnormides kehtestatud eesmärke. Madalmaade õigusnormides sätestatud tingimused vastavad täielikult ühenduse normidele.

Euroopa Kohtu vastus

30 Esitatud küsimusele vastamiseks tuleb uurida määruse nr 1254/1999 artikli 3 punkti f ja artikli 6 ning rakendusmääruse artikli 14 sõnastust lähtuvalt nende määruste ja määruse nr 2419/2001 toetuste maksmise kontrolli kohta eesmärgist.

31 Määruse nr 1254/1999 artikli 3 punkt f määratleb ammlehma mõiste viitega kahele kriteeriumile. Esimese kriteeriumi alusel peab lehm olema lihalehm, mis määratletakse tema kuuluvuse järgi lihalehma tõusse või on saadud selle tõuga ristamisel. Teine kriteerium nõuab, et lehm kuuluks lihatootmiseks peetavate vasikatega samasse karja.

32 Selle määruse artikkel 6 määratleb ammlehma lisatoetuse saamise tingimused ning näeb lõikes 2 ette, et tootja peab alates taotluse esitamise päevast vähemalt kuue järjestikuse kuu jooksul sellist arvu loomi, mis ammlehmade puhul vastab vähemalt 60%-le ning mullikate puhul vähemalt 40%-le loomade arvust, kelle eest on lisatasu taotletud.

33 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 47, muudab see säte vajalikuks määratleda täpselt, kes on ammlehm, et eristada seda teistest, näiteks piimalehmadest või mullikatest.

34 Sellega seoses annab määruse nr 1254/1999 artikli 6 lõige 7 komisjonile ülesande võtta vastu selles artiklis sätestatud lisatasu käsitlevad rakenduseeskirjad ja eeskätt määratleda selle määruse artikli 3 punktis f esitatud ammlehma mõiste.

35 Komisjon täpsustas rakendusmääruse artiklis 14, milliseid lehmasid ei loeta lihalehmadeks viidatud artikli 3 punkti f tähenduses, ja nõudis liikmesriikidelt rakendusmääruse artiklis 45, et need võtaksid kõik sobivad meetmed, mis on vajalikud käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise tagamiseks.

36 Tuleb sedastada, et selles artiklis 14 piirdus komisjon sellega, et ta välistas ammlehmade mõistest teatud lehmatõugudesse kuuluvad lehmad, täpsustamata põhjalikumalt selle mõiste piire, et määratleda lisatasu saamise tingimusi. Eeskätt ei märgi komisjon, millised kriteeriumid võimaldavad järeldada, et lehm kuulub lihatootmiseks peetavate vasikatega samasse karja.

37 Seevastu kehtestab komisjon liikmesriikidele ülesande võtta vastu meetmed rakendusmääruse nõuetekohase kohaldamise tagamiseks. Niisiis on lõpuks liikmesriikidel ülesanne täpsustada sel eesmärgil ammlehma mõiste.

38 Seega tuleb kontrollida, kas liikmesriigid võivad selle mõiste täpsustamiseks viidata oma territooriumil karjakasvatuse sektoris tavapärasele praktikale.

39 Sellega seoses ilmneb Euroopa Kohtule esitatud märkustest, et karjakasvatuse sektori praktika erineb liikmesriigiti. Prantsuse valitsus väidab, et Prantsusmaal on lihatootmiseks mõeldud vasikate puhul minimaalne imetamisperiood neli nädalat. Madalmaade valitsus ja komisjon märgivad, et Madalmaades on imetamisperiood üldiselt neli kuud.

40 Nagu ilmneb käesoleva otsuse punktis 17 viidatud 3. juuni 2002. aasta aruandest, viitas komisjoni põllumajanduse peadirektoraat ise neile praktikatele, heites Madalmaade ametiasutustele ette seda, et nood lugesid abikõlblikuks sellised lehmad, kes ei olnud oma vasikaid imetanud vähemalt neli kuud vastavalt selles liikmesriigis esinevale tavapärasele praktikale.

41 Tuleb sedastada, et kuna rakendusmääruses puudub ammlehma täpne määratlus lisatasu saamise tingimuste määramise eesmärgil, siis võivad liikmesriigid teha neid täpsustusi, tuginedes nende territooriumil esinevale tavalisele karjakasvatuse praktikale. Tingimuste kohaldamine iga lehma suhtes, mitte aga terve karja kohta tervikuna, tugevdab selguse mõttes õiguskindlust ja kergendab siseriiklike ametiasutuste kontrolli lisatasutaotluste nõuetekohasuse üle. Seega ei ole see vastuolus määrustega nr 1254/1999 ja nr 2419/2001 ega rakendusmäärusega.

42 Siiski tuleb kontrollida, kas sellised tingimused nagu Madalmaade õigusnormides kehtestatud, vastavad nende määruste eesmärgile.

43 Mis puudutab kindla aja jooksul poegimise tingimust, siis soovitakse sellega tagada, et abikõlblikud lehmad annavad panuse vasikate pidamiseks mõeldud karja; see tingimus on vastavalt määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktile f vajalik lihatootmiseks.

44 Mis puudutab vasikate jätmist karja juurde minimaalse imetamisperioodi tagamiseks, siis on selle eesmärk tagada, et karja peetakse ka tegelikult lihatootmise eesmärgil, mitte aga piimatootmiseks. Nagu märgib Prantsuse valitsus, siis erinevalt lihatootmiseks mõeldud ammlehmakarjast eemaldatakse piimakarjades vasikad enamasti oma emast ja müüakse kohe sünni järel, et parandada piimatootmise tõhusust.

45 Sellest tuleneb, et liikmesriigi karjakasvatuse sektori tavapärasel praktikal põhinevad tingimused poegimissageduse ja imetamise kestuse kohta, nagu käsitleti põhikohtuasjas, võimaldavad täpsustada ammlehma mõistet lisatasu saamise tingimuste määratlemiseks ja kontrollida, et lisatasutaotlused käsitlevad loomi, kelle kohta võib lisatasu maksta, järgides määruse nr 1254/1999, rakendusmääruse ja määruse nr 2419/2001 eesmärke.

46 Nende tingimuste vastuvõtmine liikmesriikide poolt võib seega osutuda vajalikuks täpsustuseks ühenduse õigusnormide elluviimisel, takistamata siiski neis õigusnormides sätestatud erandlike asjaolude arvestamist.

47 Sellega seoses rõhutas Madalmaade valitsus oma kirjalikes märkustes, et siseriiklikel ametiasutustel ei ole mingeid takistusi teha erandeid eeskätt imetamise nelja kuu kestuse tingimusest, kui esinevad põllumajandusettevõtjast sõltumatud asjaolud määruse nr 2419/2001 artikli 41 tähenduses või erandlikud asjaolud sama määruse artikli 48 tähenduses.

48 Järelikult ei näi olevat põhjendatud komisjoni kriitika, mille kohaselt sellised tingimused ei võta arvesse erandlikke asjaolusid, nagu vasika surm vahetult pärast sündi.

49 Arvestades eelnevaid kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 1254/1999 artikli 3 punktiga f ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis seab ammlehma lisatoetuse saamise õiguse sõltuvusse karjakasvatuse sektoris tavapärase praktikaga kooskõlas olevatest tingimustest, mis omakorda näevad ette esiteks teatud poegimissageduse, ja teiseks selle, et ema peab oma vasikat imetama nelja kuu jooksul pärast vasika sündi.

Teine küsimus

50 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, puudub vajadus vastata teisele küsimusele, mis esitati üksnes juhul, kui nimetatud artikli 3 punktiga f oleks vastuolus selliste poegimistingimuste ja imetamise kestuse kehtestamine liikmesriigi poolt, nagu oli Madalmaade määruses ette nähtud.

Kohtukulud

51 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud põhikohtuasja poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1254/1999 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta, muudetud nõukogu 23. juuli 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1512/2001, artikli 3 punktiga f ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis seab ammlehma lisatoetuse saamise õiguse sõltuvusse karjakasvatuse sektoris tavapärase praktikaga kooskõlas olevatest tingimustest, mis omakorda näevad ette esiteks teatud poegimissageduse, ja teiseks selle, et ema peab oma vasikat imetama nelja kuu jooksul pärast vasika sündi.

Allkirjad